

**ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ПРЕГЛЕД И ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
КОЈУ ЈЕ МСР МИЛОШ ТАСИЋ ПРЕДАО ПОД НАСЛОВОМ
„МЕТОНИМИЈА У БРИТАНСКОМ НОВИНСКОМ ДИСКУРСУ“**

I – ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Орган који је именовao Комисију:

Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на седници одржаној 25.04.2018. године донело је Одлуку (бр. 1226/1) о образовању Комисије за преглед и оцену докторске дисертације коју је Милош Тасић, мастер, предао под насловом „Метонимија у британском новинском дискурсу“.

2. Састав Комисије:

- 1) др Катарина Расулић, ванредни професор, ужа научна област Англистика (предмет Енглески језик), Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за англистику, датум избора у звање: 20.06.2017.
- 2) др Ивана Трбојевић Милошевић, ванредни професор, ужа научна област Англистика (предмет Енглески језик), Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за англистику, датум избора у звање: 20.06.2017.
- 3) др Владан Павловић, ванредни професор, ужа научна област Англистичка лингвистика, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Департман за англистику, датум избора у звање: 23.02.2018.

II – ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме
Милош, Борисав, Тасић
2. Датум рођења, општина, република
20.12.1979, Ниш-Медијана, Србија
3. Датум одбране, место и назив мастер рада
08.06.2010, Филолошки факултет, Београд
„Утицај енглеског језика на стручну машинску терминологију у српском језику“
4. Научна област из које је стечено академско звање мастера
Англистика (контактна лингвистика, примењена лингвистика)

III – БИОГРАФИЈА И БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Милош Тасић је рођен 20.12.1979. године у Нишу. Основне академске студије англистике завршио је на Филозофском факултету Универзитета у Нишу 2006. године, са просечном оценом 7,95 у току студија и оценом 8,50 на дипломском испиту. Октобра 2009. године уписао је мастер академске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду (студијски програм Енглески језик и књижевност) и завршио их у јуну 2010. године, са просечном оценом 9,17 у току студија, одбравивши са одличном оценом мастер рад под називом „Утицај енглеског језика на стручну машинску терминологију у српском језику“ (ментор: проф. др Биљана Ђорић-Француски), чиме је стекао академски назив мастер професор језика и књижевности. Докторске академске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду, модул Језик, уписао је школске 2010/2011. године; положио је све испите у оквиру одабраног студијског програма са просечном оценом 10,00.

Од априла 2005. до новембра 2006. године радио је у приватној школи за стране језике “Foreign Language Studio” у Нишу. У октобру 2008. године почео је да ради на Машинском факултету Универзитета у Нишу, најпре као хонорарни сарадник у настави, а потом као стручни сарадник за међународну кореспонденцију и протокол од септембра 2009, при чему је и даље држао наставу на предметима из енглеског језика. У марту 2012. године изабран је за наставника енглеског језика на истом факултету, и на тој позицији се налази и данас. Тренутно предаје шест предмета на студијским програмима Машинско инжењерство и Инжењерски менаџмент на основним академским студијама.

Научна и стручна интересовања Милоша Тасића крећу се у областима когнитивне семантике, студија стрипа, мултимодалности и примењене лингвистике. Објавио је тридесетак самосталних и коауторских научних и стручних радова, и учествовао на двадесетак конференција у земљи и иностранству (Босна и Херцеговина, Енглеска, Немачка, Румунија, Шведска, Шпанија).

Објављени радови:

1. Tasić, M. (2009). English language teaching in mechanical engineering. *Facta Universitatis, Series: Linguistics and Literature*, 7(1), 101–112.
2. Tasić, M. (2010). Uticaj engleskog jezika na stručnu mašinsku terminologiju u srpskom jeziku. *Komunikacija i kultura online*, 1, 162–182.
3. Tasić, M. (2010). Language and professional identity in an engineering community. In: V. Lopičić & B. Mišić Plić (eds.), *Identity issues: Literary and linguistic landscapes* (pp. 275–284). Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
4. Tasić, M. (2010). Promena jezika struke: Pisanje naučnih radova iz oblasti tehnike na engleskom jeziku. U: B. Mišić Plić & V. Lopičić (ur.), *Jezik, književnost, promene: Jezička istraživanja* (str. 234–246). Niš: Filozofski fakultet.
5. Đorđević, D. B., & Tasić, M. (2010). The American and Serbian codes of ethics for engineers: A comparison. In: *Proceedings of the International Conference Mechanical Engineering in XXI Century* (pp. 321–324). Niš: Faculty of Mechanical Engineering.
6. Тасић, М. (2011). Страни језици на нематичним факултетима [Посебан одељак]. *Теме*, 35(3), 747–886.
7. Тасић, М. (2011). Језичка социјализација и енглески за академске потребе. *Теме*, 35(3), 789–800.

8. Антовић, М., & Тасић, М. (2011). Музика на граници и теорија концептуалне интеграције: Анализа једне песме са југа Србије. *Теме*, 35(4), 1521–1542.
9. Тасић, М. (2011). Енглески језик и култура у међународној техничкој заједници. У: *Савремена проучавања језика и књижевности* 2(1) (стр. 545–554). Крагујевац: ФИЛУМ.
10. Ђорђевић, Д. Б. & Тасић, М. (2011). Амерички и српски етички кодекс инжењера: Почетно упоређење. У: Д. Б. Ђорђевић & Б. Ђуровић (Ур.), *Професионална етика инжењера* (стр. 111–123). Ниш: Машински факултет.
11. Антовић, М., Стаменковић, Д., & Тасић, М. (2012). Однос између знања страних језика и перцепције идентитета у пограничним општинама југоисточне Србије. *Теме*, 36(4), 1631–1656.
12. Тасић, М. & Стаменковић, Д. (2012). Однос метафоре и контекста у когнитивној лингвистици. *Филолог*, 5, 234–247.
13. Mutavdžić, P., Tasić, M., & Stamenković, D. (2013). Jezička i ideološka slika savremenog Balkana. *Interkulturalnost*, 5, 54–62.
14. Тасић, М. (2013). Елементи популарне културе у роману Џона Фантеа „Снови са Бункер Хила“. *Градина*, 55-56-57, 267–278.
15. Tasić, M. & Stamenković, D. (2013). Translating Serbian regional verbs into English: The southern dialect and phonaesthetic properties. In: H. Pârlog & L. Frențiu (eds.), *Translating across cultures: BAS 21st Annual International Conference* (pp. 111–119). Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
16. Павловић, В. & Тасић, М. (2013). Вредносни судови у вези са односом језика и идентитета код студената Универзитета у Нишу. У: В. Мишић Илић & В. Лопчић (ур.), *Језик, књижевност, вредности: Језичка истраживања* (стр. 441–455). Ниш: Филозофски факултет.
17. Stamenković, D. & Tasić, M. (2013). English verbs of motion and prototype theory. *BAS/British and American Studies*, 19, 218–228.
18. Tasić, M. & Stamenković, D. (2013). The role of English in the modern engineering profession. In: *Proceedings of the 2nd International Conference Mechanical Engineering in XXI Century* (pp. 365–368). Niš: Faculty of Mechanical Engineering.
19. Тасић, М. & Стаменковић, Д. (2013). Визуелне манифестације појмовне метафоре и метонимије у стрипу. У: Б. Димитријевић (ур.), *Наука и савремени универзитет 2: Од науке до наставе* (стр. 182–198). Ниш: Филозофски факултет.
20. Тасић, М. & Стаменковић, Д. (2013). Улога и значај енглеског језика у савременој инжењерској професији. У: Д. Б. Ђорђевић & Б. Ђуровић (ур.), *Професија инжењер: Нека питања* (стр. 86–92). Ниш: Машински факултет.
21. Стаменковић, Д. & Тасић, М. (2013). Поступци у превођењу глагола *to walk* са енглеског на српски језик. *Филолошки преглед*, 40(2): 135–147.
22. Косић, А., Stamenković, D. & Tasić, M. (2014). Gender differences reflected in friends' conversation – Discourse analysis of dialogues from the TV series *Coupling*. *Komunikacija i kultura online*, 5, 52–64.
23. Tasić, M. & Stamenković, D. (2014). Metonimija: Od marginalizovanog tropa do centralnog pojmavnog mehanizma. U: В. Мишић Илић & В. Лопчић (ур.), *Језик, књижевност, marginalizacija: Језичка истраживања* (стр. 251–262). Ниш: Филозофски факултет.
24. Stamenković, D. & Tasić, M. (2014). The contribution of cognitive linguistics to comics studies. *Balkan Journal of Philosophy*, 6(2), 155–162.
25. Стаменковић, Д., Тасић, М. & Антовић, М. (2014). Ставови студената Департмана за англистику Филозофског факултета у Нишу према употреби ћириличног и

латиничног писма. *Теме*, 38(1), 213–228.

26. Stamenković, D. & Tasić, M. (2015). Analiza diskursa u vizuelnom jeziku stripa. U: B. Mišić Pić & V. Lopičić (ur.), *Jezik, književnost, diskurs: Jezička istraživanja* (str. 203–218). Niš: Filozofski fakultet.
27. Tasić, M. & Stamenković, D. (2015). The interplay of words and images in expressing multimodal metaphors in comics. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 212, 117–122.
28. Тасић, М. & Стаменковић, Д. (2016). Први светски рат у визуелном језику стрипова Жака Тардија. У: М. Саџак и др. (Ур.), *Први свјетски рат: Одрас у језику, књижевности и култури* (стр. 513–528). Бања Лука: Филолошки факултет.
29. Tasić, M. (2016). Generalities and particulars of knowledge transfer in contemporary society [Review of the book *The dissemination of contemporary knowledge in English: Genres, discourse strategies and professional practices*, by R. Salvi & J. Bowker (Eds.)]. *ESP Today*, 4(1), 112–116.
30. Stamenković, D. & Tasić, M. (2017). Temporalnost u vizuelnom jeziku stripa. U: B. Mišić Pić & V. Lopičić (ur.), *Jezik, književnost, vreme: Jezička istraživanja* (str. 389–402). Niš: Filozofski fakultet.
31. Stamenković, D., Tasić, M. & Pavlović, V. (2017). Prototype theory and translation equivalent selection: The case of motion verbs. *Studia Neophilologica*, 89(1), 81–94.
32. Tasić, M. & Stamenković, D. (2017). Exploring pictorial runes in Luca Enoch's comic book series *Gea*. *Facta Universitatis, Series: Linguistics and Literature*, 15(2), 123–141.

IV – НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

„Метонимија у британском новинском дискурсу“

V – ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација мср Милоша Тасића „Метонимија у британском новинском дискурсу“ садржи 292 нумерисане стране стандардног формата и организована је на следећи начин:

I – УВОД (стр. 1–7);

II – ТЕОРИЈСКИ ОКВИР (стр. 8–107), са одељцима: 2.1. Увод; 2.2. Појам метонимије; 2.3. Преткогнитивистичке теорије метонимије; 2.4. Проучавања метонимије у домаћој лингвистици; 2.5. Теорија метонимије у светлу когнитивне лингвистике (са пододељцима: 2.5.1. Раденова и Кевечешова типологија метонимије; 2.5.2. Прототипски модел Персмана и Херартса; 2.5.3. Референцијална метонимија; 2.5.4. Савремена кретања у теорији појмовне метонимије); 2.6. Однос између метонимије и метафоре: појам метафтонимије; 2.7. Метонимија и синегдоха; 2.8. Корпусна проучавања метонимије; 2.9. Метонимија у дискурсу; 2.10. Критичка анализа дискурса и метонимија; 2.11. Невербална метонимија;

III – МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР (стр. 108–117), са одељцима: 3.1. Увод; 3.2. Корпусна грађа; 3.3. Когнитивносемантичка анализа; 3.4. Критичка анализа дискурса; 3.5. Визуелна и мултимодална анализа;

IV – РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА (стр. 118–240), са одељцима: 4.1. Увод; 4.2. Квантитативна анализа резултата (са пододељцима: 4.2.1. Метонимијски преносници;

4.2.2. Дистрибуција метонимијских преносника по чланцима; 4.2.3. Метонимијски обрасци); 4.3. Квалитативна анализа резултата (са подељцима: 4.3.1. Класификација метонимијских образаца /4.3.1.1. Просторни и материјални домен; 4.3.1.2. Временски домен; 4.3.1.3. Домен радњи/догађаја/процеса; 4.3.1.4. Домен склопова и скупова; 4.3.1.5. Метонимијско уланчавање/; 4.3.2. Топоними; 4.3.3. Дихотомије *remain/leave, in/out* и *yes/no* /4.3.3.1. *Remain/leave*; 4.3.3.2. *In/out*; 4.3.3.3. *Yes/no*/; 4.3.4. Метонимијско проширење значења лексеме *vote*; 4.3.5. Таутологије *Brexit means Brexit, out is out* и *a win is a win*; 4.4. Критичка анализа метонимије у новинском дискурсу (са подељцима: 4.4.1. Метонимија као средство деперсонализације; 4.4.2. *Просторизација*); 4.5. Анализа невербалних метонимија (са подељцима: 4.5.1. Визуелна метонимија; 4.5.2. Мултимодална метонимија);

V – ЗАКЉУЧАК (стр. 241–251);

ЛИТЕРАТУРА (стр. 252–281), која обухвата 217 библиографских јединица и библиографске податке о изворима грађе (новински чланци, фотографска и графичка грађа) и консултованим електронским речницима;

ПРИЛОГ (стр. 282–291), који садржи упоредни приказ метонимијских преносника у *Гардијановом* и *Телеграфовом* корпусу;

Нумерисаним странама претходе насловна страна на српском, енглеском и руском језику, подаци о Комисији, изјава захвалности, апстракт и кључне речи на српском и енглеском језику, садржај, списак табела и списак слика, а на крају су, након кратке биографије аутора (стр. 292), приложена три потписана и скенирана документа: изјава о ауторству, изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада и изјава о коришћењу.

VI – ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

У овој дисертацији испитују се метонимијска појмовна пресликавања и начини њихове реализације у британском новинском дискурсу политичке тематике. Истраживање је спроведено на теоријској подлози когнитивне лингвистике, која метонимију сагледава као један од централних механизма концептуализације, а чији су основни постулати примењени у квантитативној и квалитативној анализи прикупљеног материјала, на корпусу текстуалне и визуелне грађе из двају репрезентативних британских дневних листова различите политичке оријентације (*The Guardian* и *The Telegraph*). Новински дискурс политичке тематике одабран је као репрезентативан сегмент новинског дискурса који омогућава проучавање различитих аспеката употребе метонимије. Тако су, поред појмовних и вербалних аспеката, у истраживању размотрене и подложне идеолошке импликације употребе одређених метонимијских образаца и преносника, применом елемената критичке анализе дискурса. Уз то, размотрени су и примери невербалних (визуелних и мултимодалних) метонимија, с намером да се примена основних поставки когнитивнолингвистичке теорије појмовне метонимије прошири и на друге видове комуникације.

У уводу су изложене истраживачке поставке дисертације. Дато је ближе одређење предмета проучавања са образложењем одређења за когнитивносемантички приступ као одговарајући теоријски оквир за испитивање метонимије у новинском дискурсу, уз додатно појашњење одлуке да се у истраживању примене и одређени елементи критичке анализе дискурса, те да се у анализу укључе и невербалне метонимије. Дефинисани су

следећи циљеви истраживања: успостављање одговарајућег теоријског и методолошког оквира за емпиријска проучавања метонимије у дискурсу; спровођење когнитивносемантичке анализе формираних новинских корпуса са подједнаким фокусом на квантитативне и квалитативне аспекте; примена одређених поступака критичке анализе дискурса на идентификоване метонимијске преноснике и обрасце; анализа невербалних метонимија пронађених у визуелном и мултимодалном садржају обрађених дневних листова (*Гардијан* и *Телеграф*).

У другом поглављу поставља се теоријски оквир истраживања, у којем је метонимија сагледана на појмовном, лексичком и поетском нивоу. Након кратког прегледа традиције проучавања метонимије од античког доба, представљене су студије посвећене овом феномену унутар и изван оквира когнитивне лингвистике, при чему је посебна пажња посвећена третману метонимије у домаћој лингвистици. Затим следи ближе одређење метонимије унутар когнитивне лингвистике, где је за почетну тачку узета и детаљније размотрена дефиниција појмовне метонимије и класификација метонимијских преноса коју дају Раден и Кевечеш (Radden & Kövecses 1999), што је у овом истраживању послужило као основа за препознавање и именовање образаца из анализираних новинских корпуса. Поред тога, представљени су и радови других истраживача који су се значајније бавили метонимијом у когнитивистичкој парадигми, и допринели даљем уобличавању теорије појмовне метонимије, са посебним освртом на корпусна проучавања метонимије и испитивање овог феномена у дискурсу, чији су налази интегрисани у методолошки поступак примењен у овом истраживању. У теоријским разматрањима, представљена је и интеракција између метонимије и њој сродних појава метафоре и синегдохе, уз објашњење зашто се односи између дела и целине, који се традиционално тумаче као примери синегдохе, у когнитивнолингвистичком приступу третирају као подврсте појмовних метонимијских преноса. Пошто је дефинисан оквир за примарну анализу, изложена је теоријска подлога за секундарне анализе спроведене у истраживању, које укључују елементе критичке анализе дискурса те анализе невербалних, у овом случају визуелних и мултимодалних, метонимија, при чему су посебно истакнути претходни примери комбиновања кључних елемената ових дисциплина и фундаменталних принципа теорије појмовне метонимије.

У трећем поглављу је претходно описан теоријски оквир послужио за уобличавање методолошког поступка који је примењен у истраживању. Најпре је описан поступак формирања новинског корпуса на коме је спроведена анализа. Текстурални корпус је састављен од чланака из електронских архива репрезентативних британских дневних листова *Гардијан* и *Телеграф*, у укупном обиму од око 100.000 речи (одн. по око 50.000 речи из једног и другог листа); тематски је усредсређен на проблематику изласка Уједињеног Краљевства из Европске уније, популарно названог *Брегзит* (*Brexit*), као актуелну и доминантну тему у британском новинском дискурсу у посматраном временском периоду од годину и по дана (од маја 2015. до октобра 2016. године). Затим је описан методолошки инструментаријум коришћен у примарном задатку анализе појмовних и вербалних аспеката (са фокусом на инстанце референцијалне метонимије као најрепрезентативнијег типа метонимије), те у секундарним задацима анализе идеолошких одн. невербалних аспеката метонимије у дискурсу. За идентификацију метонимије у дискурсу примењен је методолошки поступак који, по угледу на широко прихваћен стандардизовани поступак за идентификацију метафоре у дискурсу, предлаже Бјернацка (Biernacka 2013), као основ за именовање идентификованих метонимијских образаца коришћена је већ споменута типологија Радена и Кевечеша (Radden & Kövecses 1999). На

тај начин утврђени метонимијски обрасци подвргнути су даљој квалитативној когнитивносемантичкој анализи у оквиру прототипског модела метонимије Персмана и Херартса (Peirsmann and Geeraerts 2006), те квантитативној анализи која осветљава њихову учесталост и дистрибуцију у испитиваном корпусу. Затим су утврђени метонимијски обрасци сагледани помоћу елемената критичке анализе дискурса, кроз призму референцијалних стратегија деперсонализације (коришћење метонимије у сврху деперсонализације главних актера) и просторизације (употреба топонима у функцији метонимијских преносника). Најзад, анализа невербалне грађе обухвата визуелне и мултимодалне (визуелно-вербалне) метонимије, а извршена је на илустративним примерима фотографија, карикатура и новинског стрипа који су ексцерпирани из испитиваних британских листова у истим тематским и временским оквирима као и текстуални корпус, с циљем осветљавања сличности и разлика између вербалних и невербалних реализација појмовних метонимијских преноса.

Централни део дисертације чини четврто поглавље, које садржи резултате истраживања и дискусију. Најпре су представљени квантитативни налази когнитивносемантичке анализе, ради свеобухватног увида у динамику метонимијских преноса у испитиваном дискурсу. Утврђени број идентификованих метонимијских преносника на хиљаду речи (34,7 реализација на хиљаду речи у *Гардијановом* одн. 36 реализација на хиљаду речи у *Телеграфовом* корпусу) као и њихова разноврсност (507 различитих преносника) потврдили су полазну претпоставку да је новински дискурс политичке тематике веома богат метонимијом, и да стога представља погодно окружење за изучавање овог појмовног механизма. Притом се показало да убедљиво најзаступљеније метонимијске преноснике чине топоними, чија збирна употреба достиже безмало трећину укупног броја метонимијских реализација у оба новинска поткорпуса, што сведочи о нарочитом значају топонимске метонимизације у анализираном дискурсу. Поред тога, квантитативна анализа је указала и на већи степен употребе метонимије у чланцима информативног типа, за разлику од оних који су као основу имали лични став аутора текста (показало се да су чланци у којима је у просеку било преко 50 преносника на хиљаду речи, што је сматрано изузетно фреквентном употребом, искључиво били информативне садржине, док су они са мање од 20 преносника на хиљаду речи, што је узимано за релативно слабо присуство метонимије у тексту, били тзв. *opinion piece* чланци). Такође, анализа дистрибуције метонимијских преносника омогућила је праћење стварања метонимијских скупина или кластера унутар једног чланка. Упркос претпоставци да ће краћи чланци, због своје концизности и потребе да са што мање речи искажу што више информација, бити и богатији метонимијом од дужих чланака, показало се да то у анализираном материјалу није случај, одн. да просечан број метонимија пре зависи од врсте самог чланка него од његове дужине. Последњи део квантитативне анализе односио се на обрасце метонимијских преноса, а утврђено је да се у обрађеним поткорпусима укупно налази 146 различитих типова и подтипова преноса. Установљено је да је најчешће реализован образац метонимијског преноса МЕСТО ЗА ПОЛИТИЧКИ ЕНТИТЕТ, са преко 200 инстанци и у *Гардијановим* и у *Телеграфовим* чланцима. Остали обрасци високе учесталости такође за изворни појам имају неки топоним, а за њима се по учесталости издвајају и метонимијски обрасци ИНСТИТУЦИЈА ЗА ЉУДЕ, ИСТАКНУТО СВОЈСТВО ЗА КАТЕГОРИЈУ, ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ЉУДЕ, ПОЛИТИЧКА ПАРТИЈА ЗА ЧЛАНОВЕ И ГЕНЕРИЧКО ЗА СПЕЦИФИЧНО. У овом делу анализе скренута је пажња и на размимоилажења у дистрибуцији и учесталости употребе одређених образаца.

У другом делу четвртог поглавља представљени су налази квалитативне

когнитивносемантичке анализе идентификованих метонимијских преносника и образаца по моделу Персмана и Херартса (2006), где се метонимија сагледава као категорија прототипске структуре. Пронађени обрасци распоређени су по различитим доменима метонимијских преноса везаним за специфичне облике суседности (контигвитета) који се односе на везе између (1) просторних и материјалних ентитета, (2) временских ентитета, (3) радњи, догађаја и процеса, и (4) система тзв. склопова и скупова. Показано је да је могуће анализирати све обрасце према овом моделу, узимајући у обзир димензије „јачине контакта“ и „ограничености“ ентитета у метонимијској вези. Такође, на основу ових образаца објашњени су и случајеви метонимијског уланчавања, односно, комбинације више основних преноса у једно сложено метонимијско проширење значења неке лексеме, а посебна пажња је посвећена и оним инстанцама у којима је изворни појам у коначном тумачењу, поред стицања секундарног, задржавао и своје примарно, дословно значење. Потом су детаљно анализирани обрасци код којих су функцију метонимијског преносника имали топоними (као убедљиво најучесталија врста преносника у анализираној грађи), на основу типологије топонимских метонимијских преноса до које су раније, анализом општег корпуса, дошле Маркерт и Нисим (Markert & Nissim 2003), а која је овде допуњена увођењем обрасца МЕСТО ЗА ПОЛИТИЧКИ ЕНТИТЕТ, одн. ГЕОГРАФСКИ/АДМИНИСТРАТИВНИ ЕНТИТЕТ ЗА ПОЛИТИЧКИ ЕНТИТЕТ. Остатак квалитативне анализе посвећен је посебним случајевима метонимијског преноса који су директно повезани са тематиком испитиваног дискурса. Најпре су размотрене три дихотомије у којима су метонимијски преносници, специфични по томе што обухватају глаголе, предлоге и речце, коришћени као појмовна пречица до циљног појма који се односи на политичке опције на референдуму о изласку Уједињеног Краљевства из Европске уније – *remain/leave, in/out* и *yes/no*. Затим је представљена метонимијска мотивисаност различитих проширења значења лексеме *vote*, при чему је наглашено опште функционисање метонимије као механизма полисемије у језику и дискурсу. Напоследку су размотрена три корпусно потврђена примера таутологије (*Brexit means Brexit, out is out* и *a win is a win*, од који је први директан производ датог дискурса), где се показује да је значење ових наизглед семантички празних исказа метонимијски мотивисано.

У трећем делу четвртог поглавља изложени су налази везани за примену елемената критичке анализе дискурса, а односе се на сагледавање метонимије у испитиваном дискурсу са становишта идеолошких импликација, кроз призму стратегија деперсонализације и просторизације. У вези са деперсонализацијом, размотрени су они метонимијски обрасци који су за циљни појам имали људе, а критичка анализа таквих примера показала је како се исти обрасци могу користити у идеолошки различито мотивисане сврхе. Приказано је како се метонимија користи за деперсонализацију главних актера неког догађаја ради креирања позитивне слике о самом говорнику и групи којој она или он припадају, али и с идејом стварања негативне слике о другима. Један од закључака овог дела истраживања јесте и потврда претпоставке да ће другачије политичке оријентације анализираних дневних листова довести до различите употребе одређених метонимија са крајњим циљем преношења жељених идеолошких ставова на читалаштво, што се, између осталог, огледа и на примерима у којима конзервативно уредништво и новинари *Телеграфа* афирмишу владу и друге државне институције као нешто више од скупине њихових чланова, док их истовремено либерално оријентисани аутори *Гардијана* критикују, с намером да се одговорност пребаци на појединца. У вези са просторизацијом као једном од референцијалних стратегија за представљање себе и других у тексту, која се огледа у употреби топонима у функцији метонимијских преносника, додатно је размотрено

шта примери такве употребе у анализираном дискурсу стављају у први план, а шта скривају. Тако се показује да образац МЕСТО ЗА СТАНОВНИШТВО у огромној већини примера као циљни појам има одређени део а не целокупно становништво датог места, да се топоним *Europe* доминантно користи метонимијски да означи Европску унију, при чему се о идеолошкој позадини оваквог поистовећивања географског и политичког ентитета расправља већ и у самом садржају новинских текстова из различитих политичких перспектива, те да два испитивана новинска поткорпуса испољавају видљиву разлику у дистрибуцији метонимијски употребљених топонима *Britain* и *the UK*.

У последњем делу четвртог поглавља уведен је додатни материјал за анализу, а фокус је пребачен са чисто вербалних на невербалне манифестације метонимијских преноса. Што се мономодалних, визуелних метонимија тиче, показано је како особености оваквог вида комуникације, попут употребе боје, стилизованог графичког приказа или одређене фотографске композиције, ову врсту метонимијских израза издвајају од њихових вербалних пандана. Тако је на примеру метонимијског обрасца РЕАКЦИЈА ЗА ЕМОЦИЈУ показано да се појмовна метонимија која се налази у основи овог обрасца у визуелном материјалу реализује на начин који није могуће једноставно изразити речима, или барем не помоћу одговарајуће вербалне метонимије. Поред чисто визуелних, размотрени су и примери мултимодалних, вербално-визуелних метонимија. Ту је највећа пажња посвећена интеракцији између вербалног и визуелног модалитета и различитим начинима на које они заједнички граде метонимијски пренос заснован на мултимодалној природи исказа. У размотреним примерима обично доминира визуелни канал, што је и иначе чешћи случај код таквих мултимодалних метонимија, али је представљен и један пример код којег разумевање метонимијског преноса првенствено зависи од вербалног канала.

У закључном, петом поглављу сумирани су укупни резултати спроведених анализа, изведени су општи закључци у светлу постављених циљева истраживања, и предочени су даљи могући правци проучавања и подручја примене налаза ове дисертације, уз истицање значаја усмеравања будућих истраживања реализовања метонимије као фундаменталног механизма концептуализације у реалним комуникационим ситуацијама, на основу корпусне грађе, у специфичним дискурсима, у међујезичком и међукултурном контексту, и у различитим модалитетима испољавања.

VII – СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Тасић, М. & Стаменковић, Д. (2013). Визуелне манифестације појмовне метафоре и метонимије у стрипу. У Б. Димитријевић (Ур.), *Наука и савремени универзитет 2: Од науке до наставе* (стр. 182–198). Ниш: Филозофски факултет.
2. Tasić, M. & Stamenković, D. (2014). Metonimija: Od marginalizovanog tropa do centralnog pojmovnog mehanizma. U B. Mišić Plić & V. Lopičić (Ur.), *Jezik, književnost, marginalizacija: Jezička istraživanja* (str. 251–262). Niš: Filozofski fakultet.

VIII – ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Научни допринос који проистиче из резултата и закључака истраживања представљеног у докторској дисертацији мр Милоша Тасића под насловом „Метонимија у британском новинском дискурсу“ обухвата следеће:

- синтетички преглед релевантне литературе посвећене појмовним, језичким и дискурским аспектима метонимије, и уобличавање еклектичког теоријско-методолошког оквира за проучавање метонимије у новинском дискурсу;
- идентификацију и класификацију метонимијских преноса заступљених у испитиваном британском новинском дискурсу политичке тематике, уз осветљавање специфичности њихових корпусно потврђених језичких реализација, те проверу, обједињавање и допуњавање постојећих општих класификација метонимијских појмовних пресликавања;
- квантитативну анализу динамике употребе метонимије у испитиваном дискурсу, која осветљава учесталост и дистрибуцију метонимијских образаца и преносника;
- критичку анализу употребе метонимије у новинском дискурсу политичке тематике са становишта референцијалних стратегија деперсонализације и просторизације, која осветљава идеолошку позадину фаворизовања одређених метонимијских преносника;
- анализу невербалних (визуелних и мултимодалних) манифестација појмовне метонимије у испитиваном дискурсу.

Постављени циљеви истраживања успешно су остварени, а резултати и закључци релевантни су и на дескриптивном и на теоријско-методолошком плану, јер доприносе целовитијем, вишедимензионалном сагледавању функционисања метонимије у дискурсу, проширујући поље примене когнитивнолингвистичког приступа метонимији од вербалних до невербалних манифестација, од квалитативних до квантитативних аспеката, и од појмовно-језичке до друштвено-идеолошке димензије.

IX – ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

У овој дисертацији мр Милош Тасић је посведочио темељно познавање релевантне литературе, способност интегрисања теоријских увида и критичког размишљања, иновативност у приступу и развијен смисао за анализу. Теоријско-методолошки оквир истраживања је вишедимензионалан и надограђује когнитивнолингвистичка проучавања метонимије на оригиналан начин који може послужити као основ будућих истраживања. Анализа је минуциозно спроведена, а резултати истраживања су у свим сегментима рада систематично и јасно изложени, поткрепљени илустративним примерима вербалних и невербалних метонимија, и аргументовано протумачени. Прегледности приказа квалитативних и квантитативних налаза истраживања додатно доприносе садржајем богати а јасно структурирани сумарни табеларни прегледи (укупно девет у главном тексту, плус један у прилогу).

Комисија је сагласна да докторска дисертација мр Милоша Тасића под насловом „Метонимија у британском новинском дискурсу“ заслужује високу оцену како у погледу садржине тако и у погледу начина приказа резултата, као вредан и подстицајан научни допринос у областима англистике, когнитивне лингвистике, анализе дискурса и студија мултимодалности.

X – ПРЕДЛОГ

На основу свега изложеног, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати докторску дисертацију мср Милоша Тасића под насловом „Метонимија у британском новинском дискурсу“ и да кандидата позове на усмену одбрану пред комисијом у истом саставу.

Београд, 18.05.2018.

Потписи чланова Комисије:

1. _____
др Катарина Расулић, ванредни професор
Филолошки факултет, Београд

2. _____
др Ивана Трбојевић Милошевић, ванредни професор
Филолошки факултет, Београд

3. _____
др Владан Павловић, ванредни професор
Филозофски факултет, Ниш